

Kształtowanie kompetencji studentów zgodnie z zasadami odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej¹

STRESZCZENIE

CEL NAUKOWY: Celem artykułu jest analiza możliwości kształtowania kompetencji studentów zgodnie z zasadami odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej ukierunkowanej na wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju oraz próba oceny wyzwań z tym związanych.

PROBLEM I METODY BADAWCZE: Uniwersytety odgrywają zasadniczą rolę nie tylko w edukacji na rzecz przedsiębiorczości, lecz także w promowaniu zrównoważonej przedsiębiorczości poprzez odpowiednie kształtowanie kompetencji przedsiębiorczych studentów. Opracowanie ma charakter teoretyczno-praktyczny. Wśród zastosowanych metod badawczych należy wymienić metodę analizy i konstrukcji logicznej, metodę analizy i krytyki piśmiennictwa oraz metodę analizy danych zastanych.

PROCES WYWODU: W pierwszej kolejności zostanie przybliżone znaczenie kompetencji przedsiębiorczych studentów, a następnie konieczność ich kształtowania ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowej inicjatywy zainicjowanej przez ONZ w zakresie „Zasad odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej”. Na tej podstawie dokonana zostanie próba oceny możliwości kształtowania kompetencji studentów zgodnie z tymi zasadami.

WYNIKI ANALIZY NAUKOWEJ: Analiza badawcza pozwoli określić, w jaki sposób uniwersytety wdrażają zasady odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej do programów nauczania i działalności akademickiej. Dzięki temu uczelnie przyczyniają się do kształcenia odpowiedzialnych i etycznych menedżerów poprzez kształtowanie odpowiednich kompetencji przedsiębiorczych w zakresie wiedzy, umiejętności oraz postaw.

WNIOSKI, INNOWACJE, REKOMENDACJE: Bardzo ważną rolę w dążeniach do zrównoważonego rozwoju odgrywa szkolnictwo wyższe, ponieważ na tym poziomie edukacji młodzież jest przygotowana do wejścia na rynek pracy. Kształtowanie kompetencji studentów zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju pozwala sprostać współczesnym wyzwaniom ekologicznym i społecznym.

→ **SŁOWA KLUCZOWE:** **EDUKACJA, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, KOMPETENCJE PRZEDSIĘBIORCZE, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ, PRME**

¹ Artykuł powstał w ramach projektu badawczego nr 035/WE-KPI/01/2018/S/8035 pt. „Uwarunkowania i formy rozwoju współczesnej przedsiębiorczości” finansowanego ze środków przyznanych Wydziałowi Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w ramach dotacji na utrzymanie potencjału badawczego.

ABSTRACT

Shaping Students' Entrepreneurial Competences in Accordance with the Principles for Responsible Management Education

RESEARCH OBJECTIVE: The aim of the article is to analyze the possibilities of shaping students' competences in accordance with the principles of responsible managerial education focused on the implementation of sustainable development and an attempt to assess the challenges.

THE RESEARCH PROBLEM AND METHODS: The universities play a key role not only in conducting education for entrepreneurship, but also in promoting sustainable entrepreneurship through appropriate shaping of entrepreneurial skills of students. The research design refers to the theoretical and practical issues. The used research methods are the method of analysis and logical construction as well as analysis of secondary data.

THE PROCESS OF ARGUMENTATION: First, the importance and necessity of shaping entrepreneurial competences of students will be approximated, with particular emphasis on the international initiative created by the United Nations in the field of "Principles of Responsible Management Education." Then an attempt will be made to assess the possibilities of shaping students' competences in accordance with these principles.

RESEARCH RESULTS: The research analysis will allow to determine how universities implement the principles of responsible managerial education into curricula and academic activities. Their implementation contributes to the development of relevant entrepreneurial competences in the field of knowledge, skills and attitudes that are necessary to educate responsible and ethical managers.

CONCLUSIONS, INNOVATIONS, AND RECOMMENDATIONS: Higher education plays a key role in the implementation of sustainable development, because at this level of education, young people are prepared to enter the labor market. Shaping students' competences in accordance with the principles of sustainable development allows to meet modern ecological and social challenges.

→ **KEYWORDS:** **EDUCATION, ENTREPRENEURSHIP, ENTREPRENEURIAL COMPETENCIES, SUSTAINABLE DEVELOPMENT, PRME**

Wprowadzenie

Kształtowanie przedsiębiorczego podejścia wspiera nie tylko rozwój wiedzy biznesowej oraz najważniejszych umiejętności i postaw (np. kreatywność, inicjatywę, wytrwałość, pracę zespołową, rozumienie ryzyka oraz poczucie odpowiedzialności), lecz także poprawia możliwości zatrudnienia. Zgodnie z „Planem działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.: Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie”, przedsiębiorczość jest traktowana jako kompetencja, której można się nauczyć i powinno się ją promować na wszystkich poziomach kształcenia (European Commission, 2013, s. 6-7). Rozwój

przedsiębiorczości odgrywa także ważną rolę w aktualnej strategii „Europa 2020”, która dąży do tworzenia konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki poprzez promowanie kreatywności i innowacji oraz rozwój przedsiębiorczości (European Commission, 2010, s. 20-21). Przedsiębiorczość i innowacje są postrzegane w tej strategii jako narzędzie do rozwiązywania globalnych wyzwań XXI wieku, wdrażania zrównoważonego rozwoju, a także tworzenia nowych miejsc pracy, co prowadzi do wzrostu gospodarczego i zwiększenia dobrobytu.

Sprostanie tym wyzwaniom wymaga kompetencji przedsiębiorczych, które mogą być skutecznym mechanizmem rozwiązywania problemów i wykorzystywania nowych pomysłów zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Kształtowanie kompetencji przedsiębiorczych w zakresie zrównoważonego rozwoju obejmuje nie tylko wiedzę, lecz także podnoszenie świadomości i kształtowanie postaw proekologicznych i prospołecznych poprzez formalne i nieformalne uczenie się. W związku z tym można wysunąć tezę, że kształtowanie kompetencji przedsiębiorczych, wspierających zrównoważony rozwój, wymaga od uczelni wyższych nowego podejścia w kształceniu oraz prowadzeniu działalności naukowo-badawczej na rzecz zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu.

Celem artykułu jest analiza możliwości kształtowania kompetencji wspierających zrównoważony rozwój w szkolnictwie wyższym. Na tej podstawie będzie można określić, na czym polega kształtowanie kompetencji przedsiębiorczych oraz jakie kompetencje powinni posiadać absolwenci uczelni, aby móc sprostać obecnym i przyszłym wyzwaniom ekonomicznym, społecznym i ekologicznym. To pozwoli także na identyfikację aktualnych kierunków rozwoju w zakresie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz ocenę wyzwań w kształtowaniu kompetencji przedsiębiorczych wspierających zrównoważony rozwój.

W pierwszej kolejności zostanie przybliżona istota i znaczenie kompetencji przedsiębiorczych jako cel edukacji menedżerskiej, a następnie konieczność kształtowania kompetencji przedsiębiorczych wspierających zrównoważony rozwój. Na tej podstawie podjęta zostanie próba identyfikacji wyzwań w kształtowaniu kompetencji przedsiębiorczych na poziomie szkolnictwa wyższego, które wspierają zrównoważony rozwój. Zastosowaną metodą badawczą jest metoda analizy i konstrukcji logicznej, metoda analizy i krytyki piśmiennictwa oraz metoda analizy danych zastanych.

1. Istota i znaczenie kompetencji przedsiębiorczych studentów

Kompetencje są przedmiotem badawczym w różnych dziedzinach nauki (Sánchez, 2013). W zależności od dyscypliny nauki czy też kontekstu można znaleźć różne definicje. W ogólnym ujęciu są one definiowane jako to wszystko, co dana osoba wie, rozumie i potrafi wykonać. Według Whiddetta i Hollyforde (2003, s. 13) kompetencje stanowią zespół cech danej osoby, czyli charakterystyczne elementy, takie jak motywacja, cechy osobowości, umiejętności, samoocena związana z funkcjonowaniem w grupie oraz wiedza, którą

ta osoba przyswoiła i którą się posługuje. Pojęcie kompetencji obejmuje zatem elementy poznawcze, motywacyjne, etyczne, społeczne i behawioralne. Łączy w sobie pewne cechy, efekty kształcenia (np. wiedzę i umiejętności), system wartości, przekonania, nawyki i inne cechy psychologiczne i relacyjne (Prandi, Martell i Lozano, 2018, s. 7).

Pod pojęciem kompetencji przedsiębiorczych należy rozumieć wiedzę, umiejętności i postawy, które mają wpływ na gotowość i zdolność do tworzenia nowej wartości (finansowej, kulturalnej, społecznej, ekologicznej itp.) w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Kompetencje przedsiębiorcze obejmują zatem (European Communities, 2007):

- odpowiednią wiedzę na temat dostępnych możliwości działalności osobistej, zawodowej i/lub gospodarczej, także w szerszym kontekście pracy i życia ludzi (np. ogólne zrozumienie zasad działania gospodarki, szanse i wyzwania stojące przed pracodawcą lub organizacją, świadomość kwestii etycznych w biznesie czy też dostrzeganie możliwości kreowania pozytywnych zmian, np. poprzez sprawiedliwy handel lub przedsiębiorstwa społeczne);
- umiejętności dotyczące proaktywnego zarządzania projektami (np. planowanie, organizowanie, zarządzanie, kierowanie i delegowanie zadań, analizowanie, komunikowanie się oraz ewaluacja), a także zdolności zarówno pracy indywidualnej, jak i współpracy w zespole;
- postawę przedsiębiorczą, mającą odzwierciedlenie w podejmowaniu inicjatyw, proaktywności, niezależności i innowacyjności w życiu osobistym i społecznym, jak i zawodowym.

Należy dodać, iż każdy absolwent uczelni powinien posiadać cechy i kompetencje osoby przedsiębiorczej, aby mógł lepiej konkurować z innymi o miejsce pracy na coraz bardziej globalnym i wymagającym rynku pracy. Kompetencje studentów są przedmiotem licznych badań, jak również dyskusji w środowiskach akademickich czy też wśród pracodawców (w szczególności specjalistów i konsultantów HR odpowiedzialnych m.in. za proces rekrutacji i selekcji kandydatów do pracy). Rozwój i doskonalenie kompetencji przedsiębiorczych zwiększa m.in.: dostrzeganie odpowiednich szans, skuteczną ocenę możliwości, efektywne zarządzanie ryzykiem, twórcze rozwiązywanie problemów, tworzenie i budowanie wartości oraz wykorzystanie networkingu. Z tego względu ważne jest, aby programy kształcenia uwzględniały oczekiwania rynku pracy oraz aktualne wyzwania społeczno-gospodarcze i cywilizacyjne, co wymaga dialogu między środowiskiem akademickim a biznesem. Instytucje akademickie odgrywają istotną rolę nie tylko w kształceniu, lecz także są promotorami zmian w praktyce biznesowej (Jamali, 2016) oraz systemie wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacji w gospodarce rynkowej.

2. Kształtowanie kompetencji przedsiębiorczych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Głównym celem kształcenia w dziedzinie przedsiębiorczości na poziomie szkolnictwa wyższego powinno być rozwijanie umiejętności i ducha przedsiębiorczości zgodnie

z zasadami zrównoważonego rozwoju. Zasady te umożliwiają zrozumienie, jak struktury i procesy obecnego ładu społeczno-gospodarczego mogą wspierać nowe działania w kierunku bardziej zrównoważonej przyszłości. Zrównoważony rozwój jest koncepcją wielowymiarową, obejmującą kwestie środowiskowe, ekonomiczne i społeczne (Urbaniec, 2015). Wdrażanie zrównoważonego rozwoju opiera się na wspólnych działaniach na szczeblu międzynarodowym (ONZ, OECD, UE) oraz krajowym, realizowanych nie tylko w wymiarze politycznym, lecz także gospodarczym i naukowym. Koncepcja zrównoważonego rozwoju jest często utożsamiana także ze społeczną odpowiedzialnością biznesu (Corporate Social Responsibility, CSR). Obie koncepcje wymagają szerokiej i długoterminowej perspektywy, uwzględniającej nie tylko uzasadnienie rynkowe (np. redukcja kosztów, presja ze strony konsumentów, zaspokajanie ich potrzeb, nowe możliwości prowadzenia działalności gospodarczej), lecz także kwestie etyczne i prośrodowiskowe.

Zakładając, że każda firma lub instytucja może i powinna być bardziej ekologiczna, istnieje konieczność wykształcenia odpowiednich umiejętności i postaw w tym zakresie. Nowe podejście edukacyjne, które odnosi się do zrównoważonego rozwoju, jest już częściowo przedmiotem aktualnej literatury naukowej, mimo faktu, iż szkoły biznesowe promują w większości podejście ukierunkowane na osiąganie zysku (*a 'profit-first mentality'*). Podejmowane obecnie inicjatywy dotyczące wdrażania programów edukacyjnych związanych ze zrównoważonym rozwojem (*sustainability-related education*) (Lourenço, Jones i Jayawarna, 2013) mają na celu sprostanie wyzwaniom związanym z krótkoterminowym interesem biznesowym oraz długoterminowym rozwojem społeczeństwa. Mimo iż w ostatnich latach różne artykuły i raporty przyczyniły się do pewnych postępów w konceptualizacji głównych kompetencji związanych ze zrównoważonym rozwojem (Segalas i in., 2009; Urbaniec, 2016), to jednak określenie kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju znajduje się nadal na początkowym etapie rozwoju.

Pojęcie kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju powinno się opierać na holistycznym i ukierunkowanym na przyszłość podejściu (Waddock i Lozano, 2013), które w praktyce powinno stanowić podstawę struktur decyzyjnych; dotyczy to szczególnie takich kompetencji jak: umiejętność systemowego myślenia, krytyczna ocena możliwości, zobowiązanie do angażowania się i podejmowania ryzyka (Kapitulčinová i in., 2015, s. 32). Ważną rolę w rozwoju zawodowym menedżerów ds. zrównoważonego rozwoju odgrywa m.in. umiejętność rozwiązywania problemów, umiejętność analizy złożoności i odkrywania bardziej zrównoważonych form produkcji i konsumpcji czy też zdolność do pracy w środowisku kulturowym w skali globalnej (UNESCO, 2012, s. 4). Wśród kompetencji, które wspierają liderów zrównoważonego rozwoju, można także wymienić transdyscyplinarność i zaangażowanie (Hull i in., 2016). Kompetencje te łączą zapotrzebowanie na zdolność do działania (pożądaný cel przedsiębiorczości) ze zrozumieniem, dlaczego i jak działać, aby móc rozwiązywać obecne problemy społeczno-gospodarcze i ekologiczne (zamierzony cel zrównoważonego rozwoju).

Obecny stan wiedzy dotyczący badań na temat przedsiębiorczości akademickiej oferuje szereg istotnych aspektów i tematów, które powinny być dostosowane do większego udziału uniwersytetów we wdrażaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju. Uczelnie

mogą się przyczynić do kształtowania kompetencji przedsiębiorczych wspierających realizację zasad zrównoważonego rozwoju w różny sposób, np. poprzez celowe programy kształcenia, prowadzone badania oraz współpracę z interesariuszami. Szczególnie szeroko rozumiana współpraca należy, oprócz klasycznej działalności badawczej i edukacyjnej, do podstawowych funkcji uczelni w ostatnich latach. Dotyczy ona podejmowania działań w celu rozwiązywania istotnych problemów poprzez transfer wiedzy, komercjalizację patentów, wspólne projekty badawcze i wdrożeniowe oraz inicjatywy klastrowe we współpracy z firmami i innymi podmiotami społecznymi, jak i akademickimi spin-off (Fichter, Geier i Tiemann, 2016, s. 3-4). Brown (2009) podkreśla, że szkoły biznesowe muszą uznać swoją rolę w integracji zasad zrównoważonego rozwoju oraz społecznej odpowiedzialności biznesu w całym procesie kształcenia, aby umożliwić studentom zrozumienie ich złożoności i podkreślenie powiązania między różnymi aspektami biznesowymi.

3. Przykład dobrych praktyk w kształtowaniu kompetencji przedsiębiorczych na rzecz zrównoważonego rozwoju

W wielu krajach, w tym USA oraz krajach UE, szkoły wyższe oferują programy kształcenia w zakresie przedsiębiorczości, które nie tylko przygotowują studentów do bycia przedsiębiorcą lub przedsiębiorczym, lecz także kształtują ich kompetencje w zakresie rozwiązywania współczesnych wyzwań ekologicznych i społecznych. Przykładem międzynarodowej inicjatywy zainicjowanej w 2007 r. przez United Nations Global Compact są m.in. „Zasady odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej” (Principles for Responsible Management Education – PRME), realizowane przez ponad 700 szkół biznesu z 85 krajów oraz wspomagane przez 15 organizacji wspierających uczelnie w rozwoju odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej (PRME, 2018).

Instytucje edukacyjne, które biorą udział w inicjatywie PRME, zobowiązane są do realizowania następujących zasad (PRME, 2017, s. 17):

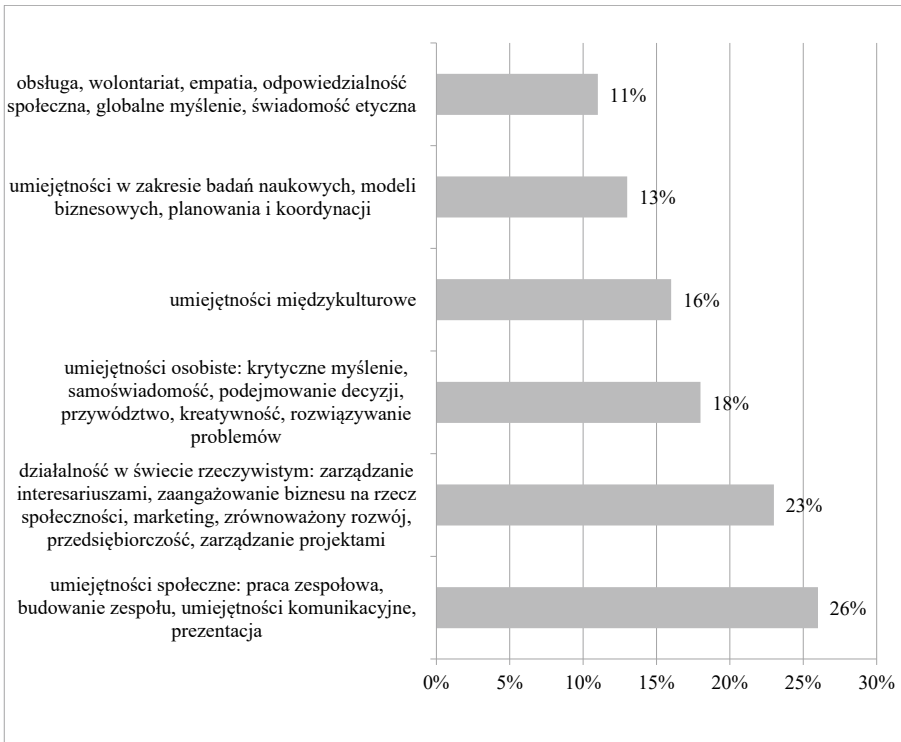
- rozwijania wśród studentów umiejętności generowania zrównoważonych wartości dla biznesu i całego społeczeństwa;
- wdrażania zasad społecznej odpowiedzialności do programów kształcenia i działalności akademickiej zgodnie z wartościami promowanymi w dokumencie Global Compact;
- tworzenia materiałów edukacyjnych, procesów i środowiska umożliwiającego efektywne nauczanie odpowiedzialnego biznesu;
- prowadzenia badań w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;
- podejmowania współpracy z biznesem w obszarze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw;
- wspierania dialogu z interesariuszami (nauczycielami, studentami, biznesem, rządem, konsumentami, mediami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi interesariuszami) oraz debaty na temat społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju.

Wszystkie uczelnie będące sygnatariuszem zasad PRME zobowiązują się do zaangażowania w kształcenie obecnych i przyszłych menedżerów poprzez ciągły proces doskonalenia wdrażanych zasad odpowiedzialnego zarządzania edukacją, raportowania postępów interesariuszom oraz wymianę efektywnych praktyk. Wśród polskich instytucji biorących udział w tym programie jest jedynie pięć uczelni, w tym (PRME, 2018):

- trzy uczelnie w kategorii „Advanced signatory”: Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie;
- jedna jako podstawowy sygnatariusz („Basic signatory”): Szkoła Biznesu Politechniki Warszawskiej oraz
- jedna uczelnia o statusie biernym („Non-communicating signatory”): Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.

Uczelnie najbardziej zaawansowane we wdrażaniu zasad odpowiedzialnej edukacji menedżerskiej mogą się ubiegać o status w kategorii „PRME Champion” (PRME, 2018). Spośród prawie 700 uczelni biorących udział we wdrażaniu zasad PRME jedynie 38 instytucji jest zaliczanych do tej kategorii. Najwięcej uczelni zaliczanych do kategorii „PRME Champions” jest z Wielkiej Brytanii (6 uczelni), USA (5 uczelni), Szwajcarii (4 uczelnie). Są to znane i renomowane szkoły biznesowe na świecie, np. Babson College (USA), Nottingham University Business School (Wlk. Brytania), University of St. Gallen (Szwajcaria). Niemniej jednak żadna szkoła nie zdołała jeszcze z powodzeniem wykazać wdrożenia zasad zrównoważonego rozwoju na szeroką skalę. Na podstawie badania przeprowadzonego wśród wybranych „PRME Champions” można stwierdzić, że dzięki licznym działaniom uczelnie należące do PRME starają się wspierać szereg kompetencji studentów, obejmujących sześć obszarów (por. rys. 1).

Wszystkie te kompetencje kładą nacisk na potrzebę wzmocnienia holistycznej i zintegrowanej edukacji, bez wskazywania głównego priorytetu, jakim jest zdobywanie wiedzy, aby nie ograniczać innych form uczenia się. Badanie kompetencji przedsiębiorczych jest także przedmiotem zainteresowania innych instytucji, np. Accenture (2013), PwC (2014), oraz naukowców, np. Frisk i Larson (2011). Dotyczą one kompetencji wymaganych od liderów w XXI w., aby mogli oni sprostać obecnym i przyszłym potrzebom, aby odnieść sukces w zmieniającym się kontekście społecznym oraz aby móc zarządzać coraz bardziej złożonymi czynnikami zrównoważonego rozwoju mającymi wpływ na przedsiębiorstwa.

Rys. 1. Kompetencje studentów wspierane przez uczelnie należące do „PRME Champions”.
Źródło: Prandi, Martell i Lozano, 2018, s. 28.

Podsumowanie

Kształcenie kompetencji przedsiębiorczych odbywa się poprzez edukację na rzecz przedsiębiorczości. Aby wspierać wdrażanie zrównoważonego rozwoju, należy rozszerzyć edukację na rzecz przedsiębiorczości, dokonując zmian w systemie edukacji, np. poprzez zmiany w programach nauczania i metodach kształcenia, zmiany metod dydaktycznych dla efektywnego nauczania przedsiębiorczości, dostosowanie programów nauczania w szkołach wyższych dla potrzeb gospodarki, koncentrację na treściach związanych z kreatywnością i rozwijaniem umiejętności twórczych oraz zwiększeniem nacisku na kompetencje przedsiębiorcze i umiejętności o charakterze przekrojowym i interdyscyplinarnym, uwzględniając specyfikę zrównoważonego rozwoju (Urbaniec, 2016).

To potwierdza postawioną we wstępie tezę badawczą, zgodnie z którą kształtowanie kompetencji przedsiębiorczych, wspierających zrównoważony rozwój, wymaga od uczelni wyższych nowego podejścia w kształceniu oraz prowadzeniu działalności

naukowo-badawczej na rzecz zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu. Rola szkolnictwa wyższego w tym zakresie znacznie wykracza poza przekazywanie wiedzy, ponieważ obejmuje również udział w ekosystemach, partnerstwach i sojuszach sektorów przemysłu. W ramach tego procesu należy wziąć pod uwagę rodzaj i charakter zaangażowania interesariuszy, którzy mogą wspierać działania uczelni.

Pozytywnym trendem rozwoju jest również to, że coraz więcej firm dostrzega konieczność podejmowania dobrowolnych działań etycznych, prośrodowiskowych czy prospołecznych i uwzględnia tego typu kwestie jako jeden z elementów w rekrutacji absolwentów. Osiągnięcie zrównoważonej przyszłości wymaga, aby osoby zatrudnione na rynku pracy posiadały różne wartości, postawy, umiejętności, przyzwyczajenia i zachowania.

BIBLIOGRAFIA

- Accenture. (2013). *Architects of a Better World. UN Global Compact-Accenture CEO Study on Sustainability 2013*. Pozyskano z: <http://www.accenture.com/SiteCollectionDocuments/PDF/Accenture-UN-Global-Compact-Acn-CEO-Study-Sustainability-2013.pdf> (dostęp: 10.02.2018).
- Brown, E. (2009). Corporate Social Responsibility in Higher Education. *ACME: An International E-Journal for Critical Geographies*, 8, 474-483
- European Commission. (2010). *Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*. Brussels: European Commission, COM(2010) 2020 final.
- European Commission. (2013). *Entrepreneurship 2020 Action Plan: Reigniting the entrepreneurial spirit in Europe*. Brussels: European Commission, COM(2012) 795 final.
- Fichter, K., Geier, J. i Tiemann, I. (2016). *Good practice collection – University support for sustainable entrepreneurship*. Berlin, Helsinki, Linköping: SHIFT.
- Frisk, E. i Larson, K.L. (2011). Educating for Sustainability: Competencies & Practices for Transformative Action. *Journal of Sustainability Education*, 2, March 2011
- Hull, R.B., Kimmel, C., Robertson, D.P. i Mortimer, M. (2016). International field experiences promote professional development for sustainability leaders. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 17(1), 86-104.
- Jamali, D.A. (2016). Opportunities and Challenges for CSR Mainstreaming in Business Schools. *International Journal of Technology and Educational Marketing*, 6(2), 1-29
- Kapitulčinová, D., Dlouhá, J., Ryan, A., Dlouhý, J., Barton, A., Mader, M., Tilbury, D., Mula, I., Benayas, J., Alba, D., Mader, C., Michelsen, G. i Vintar, M. (red.). (2015). *Leading Practice Publication: Professional development of university educators on Education for Sustainable Development in European countries*. Prague: Charles University in Prague.
- Lourenço, F., Jones, O. i Jayawarna, D. (2013). Promoting sustainable development: The role of entrepreneurship education. *International Small Business Journal*, 31(8), 841-865.
- Prandi, M., Martell, J. i Lozano, J.M. (2018). *Learning in a social context*. Pozyskano z: <http://www.unprme.org/resource-docs/LearninginaSocialContextReport.pdf> (dostęp: 10.02.2018).
- PRME. (2016). *The State of CSR and RME in Business Schools and the Attitudes of their Students Third bi-annual study*. Pozyskano z: <http://www.unprme.org/resource-docs/25MGSMPRMEReport2016.pdf>.
- PRME. (2017). *Impact A Decade of Principles for Responsible Management Education*. Pozyskano z: <http://www.unprme.org/resource-docs/PRMEImpactReport.pdf>.

- PRME. (2018). *List of Participants Principles for Responsible Management Education*. Pozyskano z: <http://www.unprme.org/participation/search-participants.php?search=Search&nameparent=&rom=&to=&utype=sig&sort=name&dir=asc&start=690> (dostęp: 10.02.2018).
- PwC. (2014). *The talent challenge. Adapting to growth. 17th Annual Global CEO Survey: Transforming talent strategy*. Pozyskano z: <http://www.pwc.com/gx/en/hr-management-services/publications/assets/ceosurvey-talent-challenge.pdf> (dostęp: 10.02.2018).
- Rachwał, T. i Wach, K. (2016). Badanie intencji przedsiębiorczych młodego pokolenia: wyniki ankietyzacji wśród studentów kierunków nieekonomicznych. *Przedsiębiorczość – Edukacja*, 12, 405-415.
- Sánchez, J. (2013). The impact of an entrepreneurship education program on entrepreneurial competencies and intention. *Journal of Small Business Management*, 51, 447-465.
- Segalas, J., Ferrer-Balas, D., Svanstrom, M., Lundqvist, U. i Mulder, K.F. (2009). What has to be learnt for sustainability? A comparison of bachelor engineering education competencies at three European universities. *Sustainability Science*, 4(1), 17-27.
- UNESCO. (2012). *ESD+TVET: promoting skills for sustainable development*. Paris: UNESCO.
- Urbaniec, M. (2015). Sustainable Development Indicators in Poland: Measurement and System Evaluation. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 3(1), 119-134.
- Urbaniec, M. (2016). Rola uniwersytetu w kształtowaniu kompetencji przedsiębiorczych zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. *Horyzonty Wychowania*, 15(35), 73-92.
- Waddock, S. i Lozano, J.M. (2013). Developing More Holistic Management Education: Lessons Learned from Two Programs. *Academy of Management Learning & Education*, 12(2), 265-284.
- Whiddett, S. i Hollyforde, S. (2003). *Modele kompetencyjne w zarządzaniu zasobami ludzkimi*. Kraków: Oficyna Ekonomiczna.

Copyright and License

This article is published under the terms of the Creative Commons Attribution – NoDerivs (CC BY- ND 4.0) License <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>